

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 37/2023)

София, 20 септември 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на тютюн	3
1.3	Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди	4
1.4	Площи и производство от трайни насаждения	5
1.5	Площи и производство от етерично-маслени култури	5
2.	Външна търговия с основни земеделски култури	6
2.1	Зърнени и маслодайни култури	6
2.2	Плодове и зеленчуци	7
3.	Цени	7
3.1	Зърнени и маслодайни култури	7
3.2	Плодове и зеленчуци	8

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно

Кампанията по прибиране на реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно се движи с по-бавни темпове спрямо миналата година, като засега се отчитат по-ниски добиви от единица площ. Така, към 14 септември 2023 г. добитите количества маслодаен слънчоглед и царевица за зърно изостават респективно с 35% и 48,8% спрямо година по-рано.

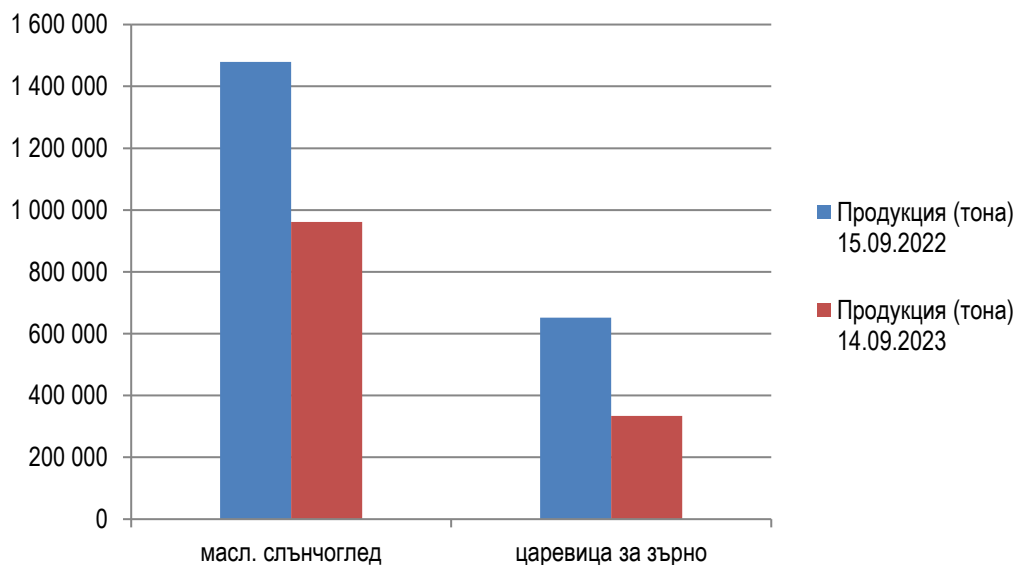
Реколтата от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 14.09.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
масл. слънчоглед	913 654	860 087	665 091	520 558	1 478 865	961 401	222	185	-5,9%	-21,7%	-35,0%	-16,7%
царевица за зърно	526 987	536 635	136 774	78 687	651 921	333 644	477	424	1,8%	-42,5%	-48,8%	-11,1%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от маслодаен слънчоглед и царевица за зърно към 14.09.2023 г. сравнено със същия период на 2022 г.

1.2 Площи и производство на тютюн

По последни оперативни данни, събраният тютюн тип „Ориенталски“ е с 33,5% повече на годишна база, в резултат на увеличение както на реколтираните площи, така и на средния добив. При съществено по-малко засадени площи, на този етап производството на тютюн от типове „Бърлей“ и „Вирджиния“ е съответно с 18,8% и 22,3% под нивата отпреди една година.

Площи и производство на тютюн към 14.09.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	1 861	2 282	1 847	2 270	2 555	3 411	138	150	22,6%	22,9%	33,5%	8,7%
Тютюн-Вирджиния	588	431	521	321	480	373	92	116	-26,7%	-38,4%	-22,3%	26,1%
Тютюн-Бърлей	177	140	177	139	329	267	186	192	-20,9%	-21,5%	-18,8%	3,2%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.3 Площи и производство на зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди

Към средата на септември 2023 г. производството на ягоди, домати, краставици и пъпеши от открити площи надхвърля миналогодишното в границите от 1,6% (ягоди) до 18,7% (пъпеши). При пъпешите и ягодите увеличението се дължи на по-големия размер реколтирани площи, а при домати и краставиците – на повишената продуктивност от декар. Засега от открити площи са прибрани по-малко дини (с 1,1%), пипер (с 15,5%), картофи (с 22,7%) и зеле (с 32,4%).

Общото производство на оранжерийни домати и краставици от началото на 2023 г. до момента нараства съответно със 17,2% и с 1,4% на годишна база.

Площи и производство от зеленчуци, дини, пъпеши и ягоди към 14.09.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 483	4 356	3 429	74 097	57 307	1 701	1 671	-17,6%	-21,3%	-22,7%	-1,8%
Зеле	1 506	1 410	407	325	8 386	5 666	2 060	1 743	-6,4%	-20,1%	-32,4%	-15,4%
Дини	3 297	3 653	3 282	3 603	75 091	74 242	2 288	2 061	10,8%	9,8%	-1,1%	-9,9%
Пъпеши	2 057	2 879	2 030	2 731	20 349	24 156	1 002	885	40,0%	34,5%	18,7%	-11,7%
Пипер на открито	2 296	2 248	2 055	1 950	26 811	22 654	1 305	1 162	-2,1%	-5,1%	-15,5%	-11,0%
Домати на открито	2 251	2 149	2 024	1 889	33 704	37 012	1 665	1 959	-4,5%	-6,7%	9,8%	17,7%
Краставици на открито*	497	378	467	377	6 269	6 956	1 342	1 845	-23,9%	-19,3%	11,0%	37,5%
Ягоди на открито	860	883	845	872	5 864	5 955	694	683	2,7%	3,2%	1,6%	-1,6%
Домати в оранжерии	478	531	432	488	43 347	50 824	10 034	10 415	11,1%	13,0%	17,2%	3,8%
Краставици в оранжерии	440	418	405	391	43 405	44 020	10 717	11 258	-5,0%	-3,5%	1,4%	5,0%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

* вкл. и корнишони

1.4 Площи и производство от трайни насаждения

При всички наблюдавани трайни насаждения, чиято беритба тече по това време на годината, се отчита намаление на продукцията спрямо година по-рано, породено от спад на реколтираните площи и/или средните добиви. Добитите към момента количества сливи, ябълки, малини, круши, кайсии, грозде (десертно и винено) и праскови са с между 16,7% (сливи) и 57,1% (праскови) под нивата, отчетени по същото време на 2022 г.

През изминалата седмица започна прибирането на реколтата от орехи.

Площи и производство от трайни насаждения към 14.09.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 396	4 284	646	468	5 023	3 312	778	708	-2,5%	-27,6%	-34,1%	-9,0%
круши	624	573	230	175	1 330	820	578	469	-8,2%	-23,9%	-38,3%	-18,9%
праскови	2 915	1 765	2 880	1 707	26 926	11 559	935	677	-39,5%	-40,7%	-57,1%	-27,6%
сливи	9 261	9 228	7 323	5 971	42 156	35 134	576	588	-0,4%	-18,5%	-16,7%	2,1%
орехи	8 823	8 608	296	30	332	73	112	243	-2,4%	-89,9%	-78,0%	117,0%
малини	1 768	1 723	1 560	1 292	6 236	4 087	400	316	-2,5%	-17,2%	-34,5%	-21,0%
лозя винени	31 901	29 730	5 362	1 903	29 132	9 441	543	496	-6,8%	-64,5%	-67,6%	-8,7%
лозя десертни	2 707	2 687	1 421	877	8 096	4 158	570	474	-0,7%	-38,3%	-48,6%	-16,8%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.5 Площи и производство от етерично-маслени култури

На този етап продукцията от лавандулови насаждения е с 23,2% по-малко на годишна база, поради намаление както на реколтираните площи, така и на средния добив от декар.

Площи и производство от етерично-маслени култури към 14.09.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	15.09.2022	14.09.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
лавандула	16 222	13 510	15 969	13 480	70 673	54 262	443	403	-16,7%	-15,6%	-23,2%	-9,0%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

2. Външна търговия с основни земеделски култури

2.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

В рамките на последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 51,2 хил. тона пшеница и 13 хил. тона ечемик. Общо за периода от началото на юли до 17 септември 2023 г., експортът на пшеница през порта нараства три пъти на годишна база, а този на ечемик – над двадесет пъти. Все още през пристанището не са преминавали товари с рапица от реколта `2023.

Износ на пшеница, ечемик и рапица от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.07.2022 – 17.09.2022	01.07.2023 – 17.09.2023	Изменение на годишна база
пшеница	222 612	677 359	204,3%
ечемик	6 706	141 528	2010,5%
рапица	0	0	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на новата 2023/24 пазарна година до 17 септември 2023 г. е в размер на 5,4 хил. тона (при липса на експорт по същото време на миналия сезон). Досега не е осъществен износ на слънчоглед през порта.

Износ на царевица и слънчоглед от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона

	01.09.2022 – 17.09.2022	01.09.2023 – 17.09.2023	Изменение на годишна база
царевица	-	5 357	-
слънчоглед	-	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

¹ През последните няколко години „Пристанище Варна“ ЕАД формира около 30% от общия експорт на пшеница, царевица и ечемик и под 20% от този на слънчоглед и рапица.

До момента не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2023 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на юли 2023 г. до момента не е регистриран внос на зърнени и маслодайни култури през двете наблюдавани пристанища във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 33/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за юни 2023 г.

2.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 33/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

3. Цени

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Към 13 септември 2023 г. се наблюдава понижаване на средните изкупни цени на пшеница, царевица, слънчоглед и рапица за страната, в рамките на 0,9% - 3,2% на седмична база. Цената на ечемика се задържа на нивото от предходната седмица.

Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 13.09.2023 г., лв./тон без ДДС

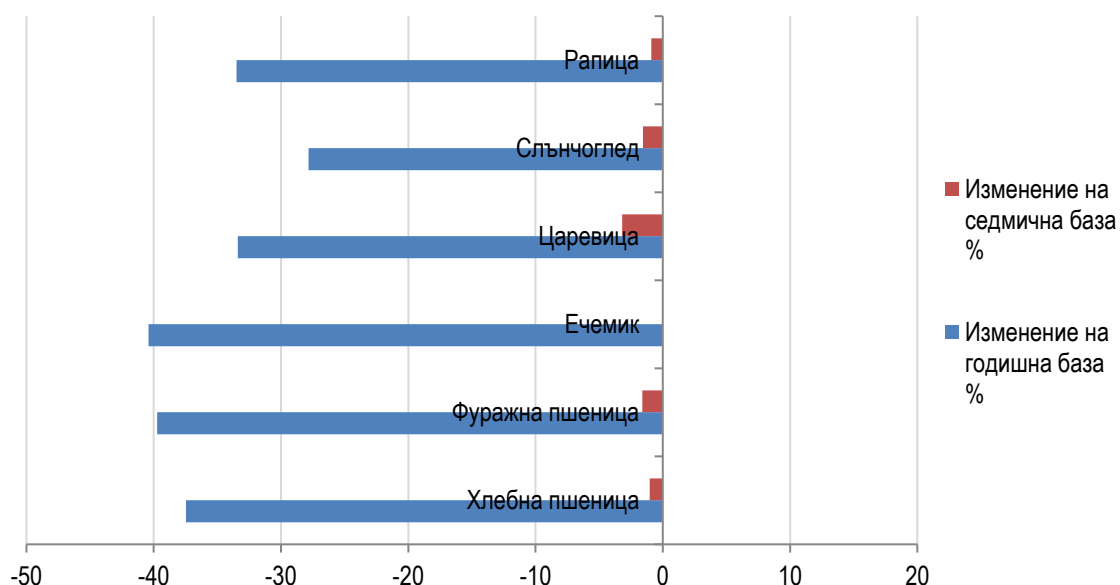
	14.09.2022	07.09.2023	13.09.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	619	391	387	-37,5	-1,0
Фуражна пшеница	609	373	367	-39,7	-1,6
Ечемик	569	339	339	-40,4	0,0
Царевица	593	408	395	-33,4	-3,2
Слънчоглед	1 049	769	757	-27,8	-1,6
Рапица	1 155	775	768	-33,5	-0,9

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ.

* няма данни

Сравнявайки със същия период на миналия сезон, основните зърнени и маслодайни култури са поевтинели в границите от 27,8% (слънчоглед) до 40,4% (ечемик).

**Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към
13.09.2023 г.**

3.2 Плодове и зеленчуци

Като цяло, в рамките на последната седмица се наблюдава повишение на средните цени на едро на основните плодове и зеленчуци на тържищата. Картофите, зеленият пипер, оранжерийните краставици и домати, дините, пъпешите и зелето поскъпват с между 2,3% и 9,5%. Леко седмично понижение бележат цените на червения пипер (с 0,5%) и вносните ябълки (с 1,4%).

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 15.09.2023 г., лв./кг

	16.09.2022	08.09.2023	15.09.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,02	1,32	1,35	32,4	2,3
домати (оранжерийни)	2,22	2,75	2,95	32,9	7,3
домати (открити площи)	1,90	*	*	-	-
домати (внос)	*	*	*	-	-
краставици (оранжерийни)	2,15	2,64	2,82	31,2	6,8
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	1,60	1,62	1,68	5,0	3,7
пипер (червен)	1,87	2,21	2,20	17,6	-0,5
зеле	0,94	1,05	1,15	22,3	9,5
дини	0,75	0,80	0,86	14,7	7,5
пъпеш	*	1,42	1,53	-	7,7
праскови	1,86	2,50	*	-	-
череш	*	*	*	-	-

	16.09.2022	08.09.2023	15.09.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
ябълки (внос)	*	2,07	2,04	-	-1,4
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	1,95	*	2,47	26,7	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ.

* няма данни

Към средата на септември 2023 г. основните плодове и зеленчуци се търгуват на високи ценови нива спрямо година по-рано. Най-значително е годишното нарастване на цените на картофите (с 32,4%) и оранжерийните краставици и домати (съответно с 31,2% и 32,9%). Дините, червеният пипер, зелето и десертното грозде са поскъпнали в рамките на 14,7% - 26,7%, а зеленият пипер - с 5%.

Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци към 15.09.2023 г.

